

**L'ELABORACIÓ D'UN MUNTATGE AUDIOVISUAL COM A MÈTODE
D'INNOVACIÓ DOCENT APLICAT A LA HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA
25.000 – 35.000 caracters**

Dr. Giovanni C. Cattini
Universitat de Barcelona
gccattini@ub.edu

Dra. Queralt Solé Barjau
Universitat de Barcelona
queraltsole@ub.edu

Dr. Victor Gavín Munté
Universitat de Barcelona
vgavin@ub.edu

Dr. Carles Santacana
Universitat de Barcelona
carles.santacana@ub.edu

Dra. Teresa Abelló Güell
Universitat de Barcelona
teresaabello@ub.edu

Resum

La present comunicació vol exposar l'experiència i la valoració docent que els seus autors han tingut amb l'aplicació de fer elaborar als alumnes un muntatge audiovisual per tal d'aconseguir diversos objectius, entre els que destaquen l'aprenentatge de l'alumne de certes competències que es consideren bàsiques, tant transversals com específiques. Es considera que, tot i que cal replantejar i millorar diverses qüestions, en la seva major part s'han aconseguit. La comunicació vol exposar com s'ha desenvolupat l'experiència en el primer any en que s'ha aplicat i analitzar les virtuts i els defectes de la seva aplicació, tot donant pas a l'enriquiment a partir d'altres aportacions i altres experiències.

Text de la comunicació

Introducció:

En la convocatòria 2009 d'ajuts a projectes d'innovació docent de la Universitat de Barcelona els autors de la present comunicació vam proposar un projecte que, en línia amb les pautes marcades pel model Bolonia, plantejava impulsar una nova estratègia docent que fes ús de noves eines pedagògiques en l'entorn del Campus Virtual i que tingués per objectiu la creació d'una base de dades de breus i innovadors documentals d'història realitzats pels alumnes i posats en comú al Campus Virtual de la UB. Aquests breus documents havien de tenir una durada de màxim 10 minuts, havien de tenir un guió i unes imatges que el complimentessin per assolir un document final entenedor en tots els aspectes.

L'elaboració d'un muntatge audiovisual per part de l'alumne, doncs, té com objectiu millorar el seu procés d'aprenentatge vinculant aquell amb el treball en equip, la coordinació entre els alumnes, l'ús de noves eines per a l'aprenentatge i l'elaboració d'un treball final que combina imatge, text i so, o el que és el mateix fonts bibliogràfiques (en paper i digitalitzades), visuals i sonores, sempre com a reflex d'un treball previ de reflexió i anàlisi, indispensable en l'estudi de la història en particular i les humanitats en general.

Fins el moment, els treballs de recerca en la majoria d'assignatures d'història contemporània bàsicament finalitzen amb el lliurament d'un treball individual per escrit d'un tema prèviament assignat o escollit i basat en fonts bibliogràfiques. Una

alternativa sovint emprada és la substitució del treball escrit per l'exposició oral a l'aula sense que aquesta suposi cap modificació essencial del mètode d'aprenentatge. El mètode de l'elaboració d'un treball audiovisual relacionat amb la història contemporània i presentada l'experiència en aquesta comunicació, s'adapta a les pautes marcades per l'anomenat "model de Bolonya" especialment pel que fa el disseny de la docència i l'avaluació de les assignatures per part d'equips docents i el treball autònom dels alumnes sota la tutorització del docent, fomentant el debat entre els estudiants, la cerca d'informació i la realització d'un treball al llarg del curs, en el nostre cas un muntatge audiovisual, enlloc d'una sol exercici individual al final.

Considerem que l'experiència presentada ací suposa una nova estratègia docent que dona especial rellevància a les noves eines i recursos pedagògics subministrats en el Campus Virtual, en aquest cas de la Universitat de Barcelona. L'interès en l'ús d'aquestes eines es troba en la seva capacitat per fomentar el treball en grup fora de l'horari lectiu així com la interacció constant, fora de l'espai físic de l'aula i la facultat, entre els mateixos membres del grup i el docent. A la vegada, el projecte exposat també vol tenir en compte el coneixement i domini que la majoria d'alumnes d'avui dia té de les eines i fonts digitals, informàtiques, d'imatge i so i posar-les en relació amb les fonts tradicionals en paper per palesar la seva complementaritat i com l'ús de totes elles, enlloc d'unes en detriment de les altres, porta a uns resultats globals superiors. L'alumne que participa en l'elaboració del muntatge, haurà d'haver-se apropiat al tema objecte del seu anàlisi utilitzant fonts en paper, digitals i audiovisuals.

Treball en equip docent

En el primer any de la seva aplicació, curs 2009-2010, vam dedicar el primer quadrimestre a la definició, la coordinació i cerca d'assessorament de tot el professorat implicat en el projecte i a l'elaboració d'un pla docent pilot. En aquest sentit els rols dels diversos professors implicats en el projecte ha estat divers, en funció dels seus coneixements i la seva experiència. S'han creat dos subgrups per tal de poder funcionar millor, un format pels dos professors titulars, amb anys de docència i avesats a tenir grups grans i a practicar una avaluació pròpia de l'antiga llicenciatura; i el grup dels qui estan consolidant la seva trajectòria professional i docent. L'enriquiment mutu ha estat fonamental per poder tirar endavant el projecte, atès que les competències d'uns en utilització de les TIC, per exemple o en allò après en els cursos de formació pel professorat de l'ICE de la UB, era compensada per l'experiència dels altres en molts aspectes: calendari, sistemes d'avaluació, mètodes de docència,... D'aquesta manera, cercant millorar la qualitat de la docència fins aleshores impartida i adaptant-nos el màxim possible a les exigències de Bolonya, vam dur a terme una reflexió al voltant de les competències que voldríem que els estudiants assolissin al llarg del quadrimestre i poder valorar de la forma més acurada possible els resultats del procés d'aprenentatge, i per fer-ho es va optar per realitzar una planificació molt detallada de l'assignatura de forma col·laborativa entre tots els docents implicats en el projecte. Els objectius eren diversos:

- Que l'alumne acabés **coneixent** en profunditat el tema que hauran de treballar a partir de la docència a l'aula i del coneixement i anàlisi de les principals fonts disponibles: llibres, articles de revistes, col·leccions, pel·lícules, documentals, les principals base de dades, especialment les digitals.

-Que l'alumne **entengués, identifiqués i tinguéis criteri per seleccionar** els elements rellevants pel tema objecte d'estudi mitjançant el treball en grup i la interacció amb el docent.

- Que l'alumne assolís els coneixements necessaris per **saber aplicar** la metodologia historiogràfica d'anàlisi de contingut de fonts documentals i audiovisuals amb l'ajuda de les TIC, aprofitant el potencial pedagògic del Campus Virtual (les lliçons, les "wikis", els fòrums, les bases de dades, etc.).

- Que assolís la **capacitat** i les **habilitats** necessàries per elaborar un material propi, en aquest cas un muntatge audiovisual, fonamentat en el coneixement i anàlisi crític realitzat pel grup de les diverses fonts treballades. El muntatge audiovisual per nosaltres és un breu documental de màxim 10 minuts.

- Que desenvolupés i aprofundís en una que els permeti **avaluar** críticament la matèria analitzada i el que hagi estat publicat en qualsevol format al voltant del tema treballat. Actitud que l'alumne podrà aplicar a qualsevol altre tema històric.

De les diverses reunions de l'equip docent, no gens fàcils d'establir per els diversos horaris i activitats de tots ells, en va sortir un calendari concret; uns temes a desenvolupar en un document audiovisual per part dels alumnes discutits i escollits prèviament entre els docents membres de l'equip i el professor que anava a impartir l'assignatura (Dr.Cattini); i un mètode d'avaluació. Respecte aquest darrer punt, es va decidir que es tindrien en compte els següents criteris:

La selecció de les fonts emprades per realitzar el muntatge final

La capacitat de síntesis de la informació continguda i extreta de les fonts analitzades i la seva plasmació en el discurs històric emprat.

La coherència entre les imatges i eventualment la música escollida amb el discurs.

La participació activa de l'alumne en el fòrum del seu grup, com ha treballat en equip i s'ha coordinat amb els companys/-es i la interacció amb el docent durant tot el procés.

Conscients que l'esforç demanat a l'alumne no pot desbordar la seva càrrega total de treball a esmerçar en l'assignatura, i tenint en compte que els crèdits ECTS impliquen la realització de tasques fora de l'espai físic de l'aula, es va calcular que la càrrega de treball proposada amb aquesta experiència no superés el 20% de la càrrega total de treball de l'assignatura.

Amb la creació per part de l'alumne del document audiovisual es cercava que aquest aconseguís l'aprenentatge de diverses **competències transversals**: Compromís ètic; Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat; Treball en equip; Capacitat creativa i emprenedora i Capacitat comunicativa.

Així mateix, les següents **competències específiques** eren les que es pretenia que l'alumne assolís:

1. Identificar els criteris que s'utilitzen per seleccionar i valorar els fets històrics.
2. Diferenciar les fonts històriques i les seves característiques.

3. Identificar l'estructura del discurs històric en totes les seves formes i suports.
4. Comprendre i saber aplicar la metodologia historiogràfica d'anàlisi de contingut de fonts documentals i audiovisuals amb l'ajuda de les TIC i aprofitant el potencial pedagògic del Campus Virtual (les lliçons, les "wikis", els fòrums, les bases de dades, etc.)
5. Relacionar els diferents elements que intervenen en la confecció del discurs històric (culturals, socials, polítics, ideològics, econòmics...)
6. Identificar les principals característiques de les fonts historiogràfiques i el seu ús.

Desenvolupament per part dels alumnes del treball audiovisual amb la tutorització del professor/a

La dinàmica pràctica del projecte, en termes generals, respondria a les següents pautes. El docent, membre d'un equip docent encarregat d'impartir una assignatura, efectua una tria prèvia de temes relacionats amb la mateixa dels quals els alumnes, organitzats en grups, han de realitzar un muntatge audiovisual d'una durada màxima de 10 minuts. El número de membres de cada grup s'ha de limitar a 5 alumnes al considerar-se aquest el número màxim que permet l'operativitat del grup així com un repartiment equitatiu de les tasques entre els seus membres.

Un cop formats els grups i assignat el tema del muntatge els membres de cada grup han de dur a terme i de manera coordinada una cerca d'informació, de diferents tipus i en diferents suports (llibres, articles, pàgines web, documentals etc...) sobre el tema que se'ls hi hagi assignat. Durant tot aquest procés han de discutir, valorar i analitzar críticament en persona i al fòrum del campus virtual les fonts trobades. El que aquest procés es dugui a terme en el campus virtual permet al docent veure si efectivament tothom està aportant coses així com detectar possibles "forats" com ara un abús de les fonts d'internet en detriment d'altres fonts o l'absència de fonts cabdals i a l'abast per entendre el tema que estant treballant, i intervenir per corregir-ho. En aquesta fase, per tant, ja hi ha treball en equip, coordinació entre els membres del grup i tutorització per part del docent.

L'objectiu d'aquesta primera fase es arribar a tenir un coneixement suficient del tema a partir de l'apropament a una multiplicitat de fonts per tal de poder plantejar al docent quin hauria de ser el discurs històric, o guió si volem emprar un terme més cinematogràfic, que hauria d'acompanyar les imatges del muntatge (la veu en off) així com un primer esquema, una mena de pre-visualització sense imatges, del muntatge en si mateix.

Un cop aprovats ambdós per el docent, es passa a la fase següent i definitiva durant la qual els alumnes han de cercar les imatges (estàtiques i en moviment) i sons (per exemple música, discursos) que considerin adients per el seu muntatge. Aquesta fase es desenvolupa sota els mateixos criteris de treball en equip, coordinació i tutorització que la fase anterior i té com a punt i final l'avaluació per el docent dels muntatges audiovisuals fets per els diferents grups.

Com ja s'ha dit, la proposta es va posar en pràctica per primer cop durant el segon quadrimestre del curs 2009-2010. Es va dedicar el primer quadrimestre a la definició, la coordinació i cerca d'assessorament de tot el professorat implicat en el projecte i a l'elaboració d'un pla docent pilot. En el segon quadrimestre es va posar en marxa l'esmentat pla docent en l'assignatura: "Història dels Països Europeus II (L'Europa mediterrània)", assignatura optativa de segon cicle de la llicenciatura en història impartida per el Dr. Giovanni Cattini, triada per raons implícites en el calendari del segon quadrimestre acadèmic (2009-2010), i també pel fet que en els darrers anys diversos professors ja han anat aplicant criteris d'avaluació propis dels crèdits ECTS als cursos de llicenciatura. A més a més l'assignatura escollida havia destacat els darrers anys pel fet que essent una assignatura optativa de segon grau no tenia un excés de matriculats, fet que es va comprovar de forma efectiva en el curs esmentat, on els matriculats foren 44.

El pla docent, fruit de les reflexions del professorat implicat en el projecte d'innovació docent, es va penjar al campus virtual de l'assignatura unes setmanes abans del començament de les classes i es va lliurar en paper el primer dia del curs als estudiants presents. S'hi establí que el curs preveia una avaluació continuada que incloïa la realització en grup d'un muntatge audiovisual sobre un tema de l'assignatura (20% de la nota final). L'estructura de l'avaluació era la següent: tots els estudiants havien de participar en l'elaboració d'un muntatge audiovisual (en Windows movie maker) d'uns 10 minuts de durada sobre algun tema de la història d'Itàlia o de Grècia proposat per el docent i que s'adjudicaria a la classe el dia 15 de febrer de 2010; que tots els treballs havien d'estar tutoritzats per el professor i que no s'acceptarien treballs no-tutoritzats. En segon lloc, s'informava que el curs preveia també dos proves d'avaluació que es durien a terme a la meitat i al final del curs i que representarien el 80 % de la nota final.

El pla docent estructurava el ritme de l'avaluació continuada en funció de l'elaboració del muntatge audiovisual. En aquest marc, s'informava que la primera setmana de classe (8 - 12 de febrer) es preveia la formació dels grups, de cinc alumnes cadascun, deixant, en principi, que els estudiants els formessin en base a criteris d'afinitats personals. Es formaren 8 grups. La setmana següent (i en concret el dilluns 15 de febrer) era prevista l'assignació del tema a cada grup per part del professor. Aquests temes, d'acord amb la resta del professorat implicat en el projecte, es va decidir que fossin de caràcter genèric amb l'objectiu de facilitar a l'alumnat la recerca de la documentació necessària. La llista de temes proposats és la següent: "El Risorgimento italià"; "La unificació de Grècia"; "La difícil situació de Grècia a finals del segle XIX i el desastre de Creta de 1897"; "El colonialisme italià a cavall dels segles XIX i XX"; "La Gran Catàstrofe de Grècia de 1923"; "El Feixisme italià des de 1919 fins a 1929", "El Feixisme italià des de 1939 fins a 1945" i "La Guerra Civil a Grècia 1943 - 1949".

Un cop assignat el tema, els grups disposaven d'un mes (15 de febrer - 12 de març) per dur a terme una recerca bibliogràfica i digital sobre el mateix (se'ls hi havia subministrat una bibliografia inicial com a punt de partida) per tal d'adquirir els coneixements necessaris i indispensables per a poder fer posteriorment i amb criteri la recerca d'imatges, sons etc... per a el muntatge audiovisual. Estava previst que cada grup tingués un fòrum propi de debat dins el campus virtual que a la vegada permetria al docent fer un seguiment del treball de cada grup i tutoritzar-lo. Aquesta recerca inicial s'havia de concretar amb la redacció d'un guió, la base que havia de permetre l'elaboració del documental, que cada grup havia de presentar al docent mitjançant el fòrum del campus virtual (15 -19 març). L'aprovació del guió obria pas a la següent

fase: cada grup havia de seguir treballant però ara fent recerca de les imatges, filmats, documents sonors i visuals, etc. per a la traducció del guió en un muntatge audiovisual. Finalment estava previst el lliurament dels muntatges audiovisuals en suport cd al professor al final del tercer mes de les classes (26 – 30 abril).

Un cop l'equip docent va haver escollit els temes, se'ls va atorgar als diversos grups constituïts (a partir d'afinitats entre els seus membres) un mes per dur a terme l'aprofundiment en la matèria i la capacitat de resumir aquest aprofundiment. Havien d'adquirir els coneixements necessaris i indispensables per poder fer posteriorment i amb criteri una recerca d'imatges fotogràfiques, en moviment, de música, sons, etc... per al muntatge audiovisual. Com ja s'ha fet esment, es va optar per donar als alumnes una bibliografia bàsica com a punt de partida, per tal que iniciessin la recerca documental amb una certa guia per part del professor.

De forma paral·lela, als grups de l'assignatura se'ls va crear un fòrum individualitzat per cada un d'ells, al que només podien accedir els membres del grup i el professor, tot informant-los que era a través del fòrum que el professor aniria seguint la feina que s'anés realitzant, tutoritzant-la i valorant el treball que a partir d'aquell moment aniria prenent cos.

Als alumnes se'ls va exposar els paràmetres de treball acordats prèviament per l'equip docent, que de forma lineal havia de ser: redacció d'un guió escrit en el període d'un mes; entrega i aprovació del guió per part del professor; recopilació de fonts molt diverses per la realització de l'audiovisual i realització d'aquest. El treball final s'havia de presentar al final del tercer mes de classes.

En aquest sentit, cal fer esment que aquest esquema inicial va haver de flexibilitzar-se atès que es va haver d'ajustar al ritme de treball de l'alumnat que, cursant nombroses assignatures de llicenciatura a causa del moment específic que en aquell curs s'estava vivint a la facultat de Geografia i Història (curs 2009-2010, traspàs de llicenciatura a Grau), no va poder complir amb el calendari de manera estricta. Tant el professor de l'assignatura com l'equip docent va optar per ser flexibles en aquest sentit. Malgrat tot, el retard en l'entrega dels treballs va ser de només dues setmanes, tot destacant que tant sols un 10% dels grups van optar per no entregar el treball (1 grup).

La valoració que es va fer dels treballs fou força positiva, foren tots aprovats amb la nota mínima de 7 sobre 10. De fet podem dir que en general foren notables, destacant-ne algun per sobre els altres. Així mateix, la resposta de la major part de l'alumnat, excepte el grup que va abandonar, ha estat en certs moments entusiasta, i en general ha estat ben acollida.

Conclusions

De l'experiència del primer any d'aplicació en el curs 2009-10, en vam poder treure unes primeres conclusions i valorar els resultats obtinguts. En primer lloc es va confirmar la hipòtesi que aquest tipus de projectes funciona de manera òptima en un grup d'aquestes dimensions, és a dir, de menys de 50 matriculats.

En segon lloc, i com s'ha esmentat, dels vuits grups que es van constituir (cada un d'ells de 4/5 alumnes) només un va renunciar a fer el treball després de no assolir els mínims previstos pel docent de l'assignatura. Els restants set grups van elaborar

treballs en línia general notables, malgrat algunes mancances de contingut en els guions dels muntatges audiovisuals, que tot i la intervenció del tutor, en alguns casos, s'han reiterat fins a reproduir-se en els muntatges audiovisuals definitius.

Cal remarcar que la majoria de l'alumnat va respondre de la manera més que positiva a l'ús de les noves tecnologies, relacionades amb el Campus Virtual i a la creació de muntatges audiovisuals amb el programa Windows movie maker. Malgrat que la gran majoria dels alumnes no haguessin mai fet servir aquest programa de Windows, la quasi totalitat se'n van sortir amb muntatges que, tècnicament, han anat més enllà de les previsions més optimistes. Tot i això, podem remarcar que en les enquestes d'opinió de l'alumnat sobre l'actuació del professorat quatre alumnes, dels setze que van respondre les enquestes voluntàries (de 44 matriculats), han deixat constància d'alguns aspectes que s'haurien de millorar de manera prioritària per part del docent. En aquest marc, tres alumnes van coincidir que els hi va costar massa esforç aprendre a utilitzar el programa movie maker, tema que va anar en detriment d'un millor aprenentatge i profundització de la matèria, mentre una quarta persona no va trobar una bona opció el fet de treballar en grup subratllant que és necessari reunir-se per poder treballar ja que l'entorn virtual no podia substituir el fet de reunir-se i comentar l'estat dels treballs del propi grup.

Una primera conclusió en aquest primer any del projecte seria, per tant, que la utilització i implementació de les noves tecnologies relacionades amb els muntatges audiovisuals no únicament compten amb una molt bona acceptació per la major part dels alumnes sinó que, a més, no els hi plantegen cap problema de caire tècnic. Tot i això, no podem deixar de banda un sector minoritari que s'ha mostrat reticent davant l'ús d'aquestes mateixes tecnologies. Per això, considerem que, des del punt de vista docent, seria en la primera fase de recerca, la de documentació prèvia a la realització del documental, on hauríem localitzat mancances més accentuades. Mentre per lo que respecta a l'alumnat s'hauria de millorar el suport o l'ajuda per part dels serveis tècnics de la universitat per poder solucionar els problemes informàtics que puguin sorgir a l'hora de desenvolupar el treball audiovisual.

A nivell d'adquisició de competències la valoració que en fem és molt positiva, atès que hi ha hagut per part dels alumnes aprenentatges importants i considerem que l'elaboració de l'audiovisual ha comportat que s'assolissin objectius cognitius destacables, alguns d'ells força complexes, com serien a partir de la classificació que en fa B.S.Bloom el fet d'enumerar i identificar informació; comprendre-la, és a dir, saber-la explicar, classificar i resumir; han après a aplicar els coneixements i transferir-los; han hagut d'analitzar, discriminar dades, precisar el seu discurs i prioritzar; indubtablement la capacitat de síntesi ha estat essencial i, per la realització final del document, han hagut de ser capaços d'argumentar i decidir com havia de ser el resultat final del document audiovisual.

De la mateixa manera hem de subratllar que el seguiment de la tasca dels grups dins l'entorn virtual ha tingut com a resultat una millora real dels resultats de l'alumnat i els ha ajudat a l'hora d'aprovar l'assignatura amb una avaluació entre el notable i l'excel·lent. Per aquesta raó ens sembla important subratllar la funció de tutorització que ha dut a terme el docent al llarg de l'assignatura, com a una eina important per a la millora de l'aprenentatge. De la mateixa manera, cal subratllar que la inversió d'hores per part del docent ha estat significativa ja que s'ha demostrat que una avaluació continuada millora quan més present és el professorat. O sigui el treball en temps no presencials de l'alumnat té un estímul eloqüent en el procés

d'aprenentatge de l'assignatura si l'alumnat percep el suport del cos docent a l'hora de desenvolupar el seu treball.

Finalment voldríem esmentar la importància del treball en equip docent tant pel que fa referència a la coordinació del professorat a l'hora de desenvolupar i planificar l'assignatura en una primera fase com en una segona fase la revisió individual i col·lectiva d'anàlisi del working progress de l'alumnat en el projecte esmentat.

Bibliografia i links:

Pàgina amb els muntatges audiovisuals resultants del projecte:

<http://www.youtube.com/user/hhppeeii#p/u/6/EyQLlxe6g7g>

Aliaga, Francisco y Bartolomé, Antonio (2006): El impacto de las nuevas tecnologías en Educación. En Tomas Escudero y Ana Correa: Investigación en Innovación Educativa, Madrid: La Muralla.

Bartolomé, A & Grané, M. Herramientas digitales en una Web ampliada. En: De Pablos, J. (Coordinador). Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet. Malaga: Editorial Aljibe 2009

Experiencias y prácticas educativas con nuevas tecnologías / Manuela Raposo Rivas, M^a del Carmen Sarceda Gorgoso (coords.) Publicació [Orense] : a.i.c.a ediciones, 2005

Gómez Dacal, Gonzalo Departamentos, seminarios y equipos docentes: Cincel, cop. 1992

Llorent Bedmar, Vicente Aproximación a la educación comparada desde la praxis investigadora. [Sevilla] : Grupo de Investigación de Educación Comparada de la Universidad de Sevilla, DL 1999

Monge Crespo, María Concepción: Aprender y desaprender con nuevas tecnologías : propuesta didáctica. Zaragoza : Mira Editores, 2005

Qüestions i/o consideracions per al debat

De cara a un possible debat, ens agradaria reflexionar sobre alguns temes que ja hem anat desgranant en les conclusions:

- El seguiment i la tutorització de grups en l'entorn de Moodle per part d'un professor i d'un equip docent: considerem que dona la possibilitat de tutoritzar el treball dels alumnes fora de l'horari lectiu i que aquest és fet un fet positiu i que els mateixos alumnes agraeixen, tot i que ahora obliga al docent a auto establir-se unes regles de funcionament al respecte per no esdevenir "esclau" d'aquesta eina.
- L'existència i bon funcionament de l'equip docent: a partir d'aquesta experiència, creiem que el fet de funcionar un equip de professors, discutir, debatre i reflexionar al voltant de les competències i els objectius

d'aprenentatge dels alumnes enriqueix tant als membres de l'equip com la seva repercussió en la millora de l'aprenentatge dels alumnes.

- Com millorar el compromís individual de l'alumnat en el treball amb el docent i el grups d'estudiants: hem pogut comprovar que els alumnes en notar la dedicació del docent adquireixen un major compromís amb l'assignatura i el professor. Així mateix, el fet de treballar en grup i que part de l'avaluació final depengui d'un treball col·lectiu de caràcter audiovisual fa que el grau de responsabilitat individual i respecte el grup sigui major. Malgrat això, considerem que un punt feble ha estat aquelles persones que no han volgut assumir aquest grau de compromís provocant que un grup no acabés de funcionar i no es presentés el treball, o que en altres casos persones que s'han beneficiat d'un treball col·lectiu sense dur a terme cap aportació significativa.
- Com fer constar la labor d'equip docents per part de les autoritats universitàries: amb aquesta experiència ens hem adonat que malgrat l'enriquiment en tots els sentits dels professors implicats, la dedicació al projecte de tot el grup ha desbordat les nostres previsions, i considerem que des de l'autoritat acadèmica s'hauria de valorar millor aquest tipus d'experiència.